

Vergaderjaar 2010–2011

32 021

Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Wet op de rechterlijke indeling, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en enkele andere wetten naar aanleiding van de evaluatie van de modernisering van de rechterlijke organisatie en in verband met de regeling van het klachtrecht inzake gedragingen van rechterlijke ambtenaren (Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie)

G

BRIEF VAN DE MINSITER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 juli 2011

Tijdens de plenaire behandeling op 10 mei jl. van het wetsvoorstel Evaluatiewet modernisering rechterlijke organisatie, zegde ik een brief toe waarin wordt aangegeven of er een kostenbesparing ontstaat door de verhoging van de competentiegrens van de kantonrechter. Door de VVD-fractie werd ingeschat dat dit wetsvoorstel een besparing van circa € 50 mln. zal opleveren, waarvan € 15 mln. in verband met de afname van het aantal civiele rechters en het overige door het verschil in tarief van kantonzaken (€ 135,07) en civiele zaken (€ 864,48). De redenering was gestoeld op de veronderstelling dat de categorie zaken die voorheen door de civiele rechter voor de kostprijs van een civiele zaak werden afgedaan, na de competentieverhoging door de kantonrechter voor de goedkopere kantonprijs kunnen worden afgedaan.

Deze redenering gaat echter voorbij aan de omstandigheid dat de genoemde prijzen van € 135,07 respectievelijk € 864,48 *gewogen gemiddelden* betreffen. In deze gemiddelden gaan aanzienlijke verschillen in zaakswaarte schuil, die op een lager niveau binnen de productcategorieën «kanton» en «civiel» voorkomen.

Om dit te illustreren: in de sector kanton zijn er jaarlijks bijna 400 000 handelszaken die bij verstek worden afgedaan. Deze zaken vergen een relatief geringe inspanning van de rechter en kunnen aanzienlijk goedkoper worden afgedaan dan de kostprijs die het ministerie van VenJ voor de gemiddelde kantonzaak aan de rechtspraak betaalt, i.c. € 135,07. Daartegenover staan de meer bewerkelijke zaken waarbij bijvoorbeeld sprake is van (mondeling) verweer. Deze zaken zijn aanzienlijk duurder dan de prijs die het ministerie voor de gemiddelde kantonzaak aan de rechtspraak betaalt. Gemiddeld genomen is bovengenoemde prijs afdoende voor de rechtspraak als geheel om alle kantonzaken te behan-

delen. Hetzelfde geldt voor civiele (rechtbank)zaken, zij het dat het gewogen gemiddelde hierbij op een hoger niveau ligt.

Door de competentiewijziging verandert er in principe niets aan de zaakswaarten binnen de productcategorieën. De zaken die thans door de civiele rechter worden behandeld en na 1 juli aanstaande door de kantonrechter – zaken met een financieel belang tussen de € 5 000 en € 25 000 – worden hierdoor inhoudelijk niet anders en dus ook niet minder bewerkelijk.

De competentieverhoging wijzigt dus het aantal zaken én de gewogen gemiddelde kostprijzen van beide productcategorieën, maar niet de totale kosten (zie ook het fictieve rekenvoorbeeld¹ in de bijlage).

In een aantal gevallen zal de kantonrechter een vergelijkbare zaak wellicht sneller behandelen dan een civiele rechter. Daartegenover staat echter dat er een aanzuigende werking kan optreden, doordat de procedure om kantonzaken aan te brengen eenvoudiger is dan bij civiel en er bovendien geen verplichte procesvertegenwoordiging is bij kanton. Deze effecten zijn vooraf moeilijk in te schatten en hebben bovendien een tegengestelde werking. Het is daarom niet mogelijk om deze effecten in de berekening van de financiële effecten mee te nemen maar wel kan worden gesteld dat daar – mede door de tegengestelde werking – geen substantiële besparingen van te verwachten zijn. Effecten op de prijzen worden zoals gebruikelijk meegenomen in de reguliere driejaarlijkse kostprijsbesprekingen.

Een eventuele besparing vanwege de afname van het aantal civiele rechters wordt overigens teniet gedaan door de noodzakelijke toename van het aantal kantonrechters. Dit effect zit uiteraard ook besloten in de bovenstaande kostenverschuiving van productcategorie «civiel» naar productcategorie «kanton».

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten

¹ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 146996.05.